

EUROPA-KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORATET FOR SUNDHED OG FØDEVARESIKKERHED

Audit og analyse på sundheds- og fødevarerområdet

GD (SANTE) 2017-6123

UDKAST TIL RAPPORT OM EN AUDIT
FORETAGET I
DANMARK
FRA DEN 9. OKTOBER 2017 TIL DEN 13. OKTOBER 2017
MED HENBLIK PÅ AT
EVALUERE MEDLEMSSTATENS FORANSTALTNINGER TIL AT FORHINDRE
HALEBIDNING OG UNDGÅ RUTINEMÆSSIG HALEKUPERING AF SVIN

Resumé

I denne rapport beskrives resultatet af en audit i Danmark fra den 9. til den 13. oktober 2017. Auditten er en del af Kommissionens projekt, som har til formål at forbedre gennemførelsen og håndhævelsen af direktiv 2008/120/EF, som indeholder mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin i EU. Formålet med auditten var at evaluere, hvorvidt foranstaltningerne til at forhindre halebidning og undgå rutinemæssig halekupering af svin er passende og effektive.

Rapporten konkluderer, at den danske handlingsplan for bedre dyrevelfærd for svin er et langsigtet projekt, som dog endnu ikke har medført bedre opfyldelse af direktivets bestemmelser med hensyn til at undgå rutinemæssig halekupering af svin. Dette projekt har imidlertid ført til udviklingen af visse foranstaltninger, som understøtter opdræt af svin uden halekupering. Et nyt statsligt dyrevelfærdsmærke har ført til en stor stigning i antallet af svin med hele haler, som sælges på det danske marked. Som følge af den store procentdel af kød og levende svin, som eksporteres, har dette imidlertid endnu ikke medført en væsentlig reduktion i den samlede procentdel af halekuperede svin i Danmark.

På de områder, hvor den kompetente myndighed har opstillet klare overholdelseskriterier og truffet målrettede foranstaltninger, er der sket forbedringer i dyrevelfærden, som f.eks. i forbindelse med beskæftigelses- og rodemateriale og pleje af syge og tilskadekomne svin. Overholdelseskriterierne for håndhævelsen af andre lovkrav vedrørende risikofaktorerne for halebidning er imidlertid ikke så klare, hvorfor håndhævelsen af disse krav er mindre konsekvent.

Myndighederne er i færd med at udarbejde nye retningslinjer, ifølge hvilke landbrugerne skal vurdere risikofaktorerne for halebidning. Hvis disse retningslinjer indeholder klare kriterier, som giver kontrolpersonalet mulighed for at vurdere tegn på hale- og ørelæsioner på en bedrift, og hvad der udgør tilstrækkelige foranstaltninger, som landbrugerne gennemfører for at ændre utilstrækkelige miljøforhold eller driftsledelsessystemer, før de halekuperer svinene, kan de danne grundlag for en nyttig håndhævelsesstrategi, som vil reducere behovet for halekupering. Endvidere kan den kompetente myndighed bruge slagteridata til at måle fremskridtet og udføre målrettede tilsyn på opfedningsbedrifter.

Det store antal svin, der eksporteres til andre medlemsstater, som kun vil købe kuperede pattegrise, er en udfordring for den kompetente myndighed, når den skal forsøge at ændre halekuperingspraksis på de bedrifter, der leverer svin til denne handel. Dette kan imidlertid ikke være en forklaring på, at svin, som sendes til opfedningsbedrifter i Danmark, der leverer svin til danske slagterier, stadig halekuperes. Disse opfedningsbedrifter har stadig en høj grad af manglende overholdelse, hvilket viser, at de kompetente myndigheder ikke har truffet tilstrækkelige foranstaltninger til at sikre velfærdsstandarder for den del af svineproduktionen, der ligger fuldstændig under deres kontrol.

Det er muligt at sikre fremskridt med hensyn til at undgå rutinemæssig halekupering af svin, hvis svinene både fødes og opfedes i Danmark, eftersom mange danske svinestalde giver mulighed for at opdrætte svin med hele haler, selv om det er dyrere, fordi der kan værre færre svin pr. sti, og der skal bruges mere beskæftigelses- og rodemateriale. Eftersom næsten halvdelen af alle danske pattegrise eksporteres til andre medlemsstater, er det nødvendigt at sikre, at modtagerne træffer parallelle foranstaltninger, hvis ikke Danmark fortsat skal have en grund til ikke at stoppe

halekupering. Denne rapport indeholder henstillinger til de danske myndigheder om udbedring af de konstaterede mangler.

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	1
2	Formål og anvendelsesområde	1
3	Retsgrundlag	2
4	Baggrund	2
5	Resultater og konklusioner	3
5.1	Gennemførelsesforanstaltninger	3
5.2	Økonomiske faktorer	9
5.3	Offentlige kontroller	10
6	Generelle konklusioner	13
7	Afsluttende møde	14
8	Henstillinger	14

FORKORTELSER OG DEFINITIONER ANVENDT I DENNE RAPPORT

Forkortelse	Forklaring
CA	Kompetent myndighed
DDD	Den Danske Dyrlægeforening
FVST	Fødevarestyrelsen
EU	Den Europæiske Union
NGO'er	Ikke-statslige organisationer
MS	Medlemsstat
SEGES	Landbrug & Fødevarers forskningscenter
Henstillingen	Kommissionens henstilling (EU) 2016/336 af 8. marts 2016 om anvendelsen af Rådets direktiv 2008/120/EF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin for så vidt angår foranstaltninger med henblik på at begrænse behovet for halekupering
Svinedirektivet	Rådets direktiv 2008/120/EF

1 INDLEDNING

Denne audit fandt sted i Danmark fra den 9. til den 13. oktober som led i GD for Sundhed og Fødevarer sikkerheds planlagte auditprogram. Der blev holdt et indledende møde med de danske kompetente myndigheder den 9. oktober 2017. På dette møde redegjorde auditholdet for formålene med og programmet for auditten og anmodede om de supplerende oplysninger, der var nødvendige for at gennemføre auditten på tilfredsstillende vis.

Auditteamet bestod af to auditører fra GD for Sundhed og Fødevarer sikkerhed og en national ekspert fra en medlemsstat, som igennem hele auditten blev ledsaget af repræsentanter fra den kompetente myndighed, Fødevarestyrelsen (FVST).

2 FORMÅL OG ANVENDELSESOMRÅDE

Formålet med auditten var at evaluere, hvorvidt foranstaltningerne til at forhindre halebidning og undgå rutinemæssig halekupering af svin er passende og effektive.

Auditten omfattede:

- primært de foranstaltninger, der er truffet, samt dokumentation fra perioden marts 2015 til marts 2017, men foranstaltninger truffet af den kompetente myndighed og andre før denne dato blev også medtaget som resultater i auditrapporten
- de kompetente myndigheders aktiviteter
- aktiviteter gennemført af landbrugsorganisationer, kød- og foderindustrien, den akademiske verden og ikke-statslige organisationer (NGO'er) for at forhindre halebidning og undgå halekupering af svin
- frivillige (kvalitets-)ordninger, økonomiske incitamenter og eventuelle andre faktorer, som har til formål at tilskynde og støtte landbrugerne i at undgå halekupering.

De vigtigste lovkrav findes i:

- Rådets direktiv 2008/120/EF¹
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004²
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004³.

I vurderingen af overholdelsen af Rådets direktiv 2008/120/EF vil auditteamet tage hensyn til

¹ Rådets direktiv 2008/120/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (EUT L 47 af 18.2.2009, s. 5).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 af 29. april 2004 om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den offentlige kontrol af animalske produkter til konsum (EUT L 139 af 30.4.2004, s. 206).

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarerlovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes (EUT L 165 af 30.4.2004, s. 1).

Kommissionens henstilling (EU) 2016/336 ("henstillingen") og det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene⁴.

For at opfylde disse mål blev der afholdt følgende møder:

Møder med de kompetente myndigheder			Bemærkninger
Kompetent myndighed	Central	2	Indledende og afsluttende møder, herunder møder med repræsentanter for svineproducentsammenslutninger, NGO'er og private aktører
	VeterinærNord	1	Møde med FVST's VeterinærNord
Bedrifter		2	Bedrift 1: 1 300 avlssøer, 6 000 fravænnede grise Bedrift 2: 1 500 fedesvin
Slakteri		1	Besøg på slagteri
Møde med repræsentanter for universiteter		1	Møde med forskere fra Københavns Universitet og Aarhus Universitet

3 RETSGRUNDLAG

Auditten blev udført i henhold til de almindelige bestemmelser i EU-retten og navnlig artikel 45 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarerlovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes og artikel 10 i Rådets direktiv 2008/120/EF ("svinedirektivet") om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin.

De EU-retsakter, der omtales i denne rapport, er anført i bilag I og henviser i givet fald til den senest ændrede version.

4 BAGGRUND

Danmark er den fjerdestørste svineproducent i EU med ca. 3 300 svinebedrifter. Danske svineproducenter holder omkring 1 mio. søer og producerer omkring 32 mio. fravænnede grise på 30 kg. om året, hvoraf 14 mio. eksporteres til andre medlemsstater, mens 18 mio. opfedes og slagtes i Danmark. Omkring 90 % af det svinekød, der produceres i Danmark, eksporteres. Langt størstedelen af svinene opdrættes under intensive forhold. Omkring 98,5 % (se afsnit 10) af de kommercielle svin, der fødes i Danmark, er halekuperet.

⁴ Kommissionens henstilling (EU) 2016/336 af 8. marts 2016 (EUT L 62 af 9.3.2016, s. 20) om anvendelsen af Rådets direktiv 2008/120/EF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin for så vidt angår foranstaltninger med henblik på at begrænse behovet for halekupering og arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om bedste praksis med henblik på at forebygge rutinemæssig halekupering og give svin beskæftigelses- og rodemateriale (C(2016)1345 final).

I 2014 udarbejdede repræsentanter fra Danmark, Tyskland og Nederlandene et holdningspapir, som blev underskrevet af ministre fra disse tre lande samt Sverige. Dette holdningspapir støttes også af de belgiske myndigheder. Heri opfordres der til, at svinedirektivet snarligt opdateres, navnlig med hensyn til bestemmelsen om halekupering af svin. Disse lande opfordrede indtrængende Kommissionen til at ændre lovgivningen for at sikre, at de betingelser, der gælder for, at halekupering kan udføres, også skal gælde for opdræt af halekuperede svin, således at opfedningsbedrifterne også tager del i ansvaret for at nedbringe anvendelsen af denne praksis.

Auditten er en del af Kommissionens projekt, der har til formål at forbedre gennemførelsen og håndhævelsen af svinedirektivet, som indeholder mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, navnlig reduktion af systematisk halekupering af svin i EU.

I 2014 offentliggjorde Europa-Parlamentet en undersøgelse, som viste, at gennemførelsen af svinedirektivet var ekstremt lav i forhold til halekupering.

I 2016 offentliggjorde Kommissionen en henstilling, som indeholder retningslinjer for bedste praksis med henblik på at begrænse behovet for halekupering, og et ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om bedste praksis med henblik på at forebygge rutinemæssig halekupering og give svin beskæftigelses- og rodemateriale⁵.

I henhold til direktivet kan medlemsstaterne beslutte, hvordan de vil sikre overholdelse af disse generelle betingelser.

5 RESULTATER OG KONKLUSIONER

5.1 GENNEMFØRELSESFORANSTALTNINGER

Lovkrav

Punkt 4 og 8 i bilag I til direktiv 2008/120/EF

Forordning (EF) nr. 882/2004

Resultater

1. Kravene i kapitel 1, punkt 4, i bilag I til svinedirektivet om tilvejebringelse af beskæftigelses- og rodemateriale er gennemført i dansk ret ved følgende bestemmelser:
 - I § 5 i lov nr. 56 af 11. januar 2017 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin bestemmes det, at smågrise, avls- og slagtesvin skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale.
 - I § 9 i lov nr. 49 af 11. januar 2017 om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer bestemmes det, at gylte, goldsøer og drægtige søer skal have
-

permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale.

- I § 23 i bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin bestemmes det, at ud over de foranstaltninger, der normalt træffes for at forhindre halebidning og andre uvaner, samt for at svinenes adfærdsmæssige behov skal kunne tilfredsstilles, skal alle svin have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale.
2. Kravene i kapitel 1, punkt 8, andet afsnit, i kapitel 1 i bilag I til svinedirektivet om tilvejebringelse af beskæftigelses- og rodemateriale og undgåelse af rutinemæssig halekupering er gennemført i dansk ret ved følgende bestemmelser: § 4 i bekendtgørelse nr. 1462 af 7. december 2015 om halekupering og kastration af dyr. Ud over det, der er fastsat i svinedirektivet, bestemmes det i den nationale lovgivning, at halen (hvis der udføres halekupering) skal kuperes mindst muligt, og at der højst må kuperes op til halvdelen af den. Der findes vejledning om, hvordan dette dokumenteres (måling af halelængde i en stikprøve af kuperede pattegrise sammenlignet med pattegrise med hele haler). Halen bør danne en næsten komplet cirkel.
 3. De nationale krav til pasning og opstaldning af syge og tilskadekomne dyr, gulvbelægning og afkølingssystemer er mere detaljerede end bestemmelserne i Rådets direktiv 2008/120/EF og 98/58/EF (se bilag 2).
 4. De fleste af kravene i Rådets direktiv 98/58/EF er gennemført ved bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, og artikel 3 og 4 i direktiv 98/58/EF anses for at være gennemført ved §§ 1 og 2 i dyreværnsloven nr. 50 af 11. januar 2017.
 5. Danmark har et veletableret sanktionssystem omfattende advarsler, indskærpelse og politianmeldelse, se landeprofil: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country_profiles/details.cfm?co_id=DK.

Strategi til at forhindre halebidning og undgå rutinemæssig halekupering af svin

6. Den nationale strategi til at reducere den rutinemæssige halekupering af svin er en del af handlingsplanen for bedre dyrevelfærd for svin, som løber fra juni 2014 til januar 2020. Nedbringelse af antallet af pattegrise, som halekuperes, er et af ni punkter i denne plan. Den er aftalt mellem dansk landbrug, slagterier, dyreværnsorganisationer, forbrugerorganisationer, dyrlæger og detailhandel. Målet er at nedbringe andelen af halekuperede pattegrise markant. Foranstaltningerne omfatter følgende:
 - Den kompetente myndighed iværksatte en målrettet kontrolindsats af, om reglerne om at give grisene tilstrækkeligt med beskæftigelses- og rodemateriale bliver overholdt.

- Det danske dyrevelfærdsmærke kræver blandt andre kriterier, at halerne er hele.
 - Samarbejde med andre medlemsstater (Belgien, Tyskland, Nederlandene, Sverige), herunder et holdningspapir, der blev udarbejdet og underskrevet af Tyskland, Danmark, Nederlandene og Sverige. Holdningspapiret støttes også af de belgiske myndigheder.
 - Flere forskningsprojekter (se afsnit 19-22).
 - 6,4 mio. DKK til udvikling af ny teknologi til at give mere halm i stalden (se også afsnit 10).
7. I 2014 gennemførte den kompetente myndighed en kampagne om beskæftigelses- og rodemateriale. Der blev foretaget inspektioner på 200 tilfældigt udvalgte bedrifter med fravænnede grise og avls-/fedesvin i hele landet. Under en pause mellem den første og anden runde af inspektioner blev der nedsat en arbejdsgruppe mellem Den Danske Dyrlægeforening (DDD) og SEGES for at inddrage disse vigtige aktører og forbedre overholdelsen. Generelt manglende overholdelse blev konstateret på 13,5 % af de inspicerede bedrifter, og der blev observeret en mindre nedgang i den manglende overholdelse mellem den første og anden runde af inspektioner.
 8. Den kompetente myndighed tog sammen med Landbrug & Fødevarer, slagterier og detailhandlen samt Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation initiativ til et dyrevelfærdsmærke. Der er tre niveauer for dyrevelfærd, og bedrifter på alle niveauer skal holde svin med hele haler og give dem mere plads og halm. Kødprodukter har været på markedet med dette mærke siden maj 2017, og det laveste niveau (ét hjerte) har allerede opnået en markedsandel på 25 % af det nationale marked.
 9. De to store slagterivirksomheder, som repræsenterer mere end 80 % af de danske slagteriaktiviteter, og organisationen for mellemstore og små slagterier støtter målet i handlingsplanen for bedre dyrevelfærd for svin om at nedbringe andelen af halekuperede svin. Disse virksomheder deltager i opfølgingsgruppen for denne handlingsplan samt i interessentgruppen bag det statslige dyrevelfærdsmærke.
 10. Ifølge SEGES slagtes der i øjeblikket mellem 450 000 og 500 000 svin med hele haler i Danmark, hvilket svarer til omkring 25 % af det danske hjemmemarked for fersk kød. Det repræsenterer imidlertid kun omkring 2,5 % af den samlede danske svinekødsproduktion (svin, der slagtes i Danmark) og omkring 1,5 % af den samlede danske svineproduktion (500 000 ukuperede svin af de 32 mio. kommercielle svin på 30 kg, der produceres i Danmark), hvilket betyder, at omkring 98,5 % af de svin, der produceres i Danmark, er halekuperet.
 11. Danmark deltager i en arbejdsgruppe om dyrevelfærd for svin sammen med repræsentanter for Niedersachsen, Nederlandene og Nordrhein-Westfalen. Et af målene for denne arbejdsgruppe er at harmonisere gennemførelsen af svinedirektivet i de forskellige lande. På de sidste to møder i arbejdsgruppen har der været fokus på

gennemførelsen af henstillingen. Der er imidlertid endnu ikke indgået nogen specifikke aftaler om harmonisering af håndhævelsespolitikken.

Den kompetente myndigheds vejledning om vurdering af halebidning

12. Den kompetente myndighed har for nyligt opdateret sin vejledning om, hvordan man bruger beskæftigelses- og rodematerialer og undgår halebidning. Denne vejledning indeholder nu instrukser til landbrugere og kontrolpersonale om vurdering af de forbedringstiltag, ud over brug af beskæftigelses- og rodematerialer, der er truffet på bedrifter, der kuperer. Landbrugere forventes at vurdere risikofaktorerne for halebidning samt procedurerne for håndtering af udbrud af halebidning på deres bedrifter og udarbejde handlingsplaner sammen med deres dyrlæger.
 - Den opdaterede vejledning om beskæftigelses- og rodematerialer og forebyggelse af halebidning omfatter de seks parametre, der er nævnt i henstillingen, samt udformning af stier og "chokstrøm", da SEGES har identificeret disse som yderligere risikofaktorer. Listen omfatter også kategorien "andet", som kan rumme forskellige problemer, der kan opstå på de enkelte bedrifter. Vejledningen henviser til SEGES' manual om forebyggelse og håndtering af halebid (se afsnit 17).
13. På tidspunktet for denne audit var den nye vejledning endnu ikke blevet indarbejdet i instruktionerne om den offentlige kontrol. Den kompetente myndighed agter at drøfte vejledningen med sit kontrolpersonale og i en arbejdsgruppe med DDD og SEGES, før den henviser til den som en del af den offentlige kontrol. Endvidere vil der blive iværksat en oplysningskampagne for at orientere landbrugerne om behovet for denne risikovurdering vedrørende halebidning.

Brancheforeninger i svine sektoren

14. Landbrug & Fødevarer er en af de interessenter, der deltager i handlingsplanen for bedre dyrevelfærd for svin. Den har sit eget forskningscenter (SEGES), som er involveret i adskillige forskningsprojekter om halebidning og opdræt af svin med hele haler. De afholder regelmæssige møder (mindst to gange om året) med den kompetente myndighed.
15. SEGES er af den opfattelse, at halekupering i øjeblikket er uundgåeligt, og at der ikke er tilstrækkeligt med videnskabelig dokumentation vedrørende risikofaktorer til at rådgive landbrugerne om, hvordan de kan forbedre driftsledelsessystemerne og miljøforholdene tilstrækkeligt til at kunne stoppe halekupering i de nuværende systemer.
16. SEGES påpeger, at der eksporteres omkring 14 mio. svin på 30 kg til andre medlemsstater årligt, og at der ikke er nogen efterspørgsel på ukuperede svin i disse lande. Dette er en væsentlig hindring for at få øget indsatsen for at forhindre halekupering.

17. SEGES' websted indeholder en del vejledning, herunder en manual om forebyggelse og håndtering af halebid. I denne manual beskriver SEGES, hvordan man ved hjælp af udstyr og produktionspraksis kan reducere risikoen for halebidning. Disse oplysninger omfatter de vigtigste risikofaktorer for halebidning som nævnt i henstillingen.
18. SEGES har også etableret et netværk for svineproducenter, som har stoppet halekupering, hvor de kan udveksle erfaringer og bedste praksis. Netværket består i øjeblikket af de otte landbrugere, som deltager i det statslige dyrevelfærdsmærke.

Universiteter og forskning

19. Forskning udført af SEGES og Københavns Universitet konkluderer, at opdræt af svin med hele haler i de eksisterende konventionelle systemer vil øge forekomsten af haleskader, og at resultaterne fra post mortem-undersøgelser fra slagterier undervurderer forekomsten af haleskader på bedrifterne betydeligt.
20. Forskning udført af SEGES og Aarhus Universitet konkluderede, at det at give svinene mindst 150 gram halm hver dag i kombination med en lavere belægningsgrad (1,2 m²/svin) har samme forebyggende virkning på halebidning (hos ukuperede svin) som kupering af svin, der opstaldes med en standardbelægningsgrad og uden halm.
21. Andre igangværende forskningsprojekter på Aarhus og Københavns Universitet omfatter en sammenligning mellem det danske og svenske system, tidlig påvisning af udbrud af halebidning og foranstaltninger til at stoppe udbrud af halebidning.
22. Forskere på Aarhus og Københavns Universitet udtalte, at de vigtigste risikofaktorer for halebidning er kendt, og at der er omfattende dokumentation for effekten på halebidning af beskæftigelses- og rodemateriale samt belægningsgrad, og at det er muligt at rådgive landbrugerne om, hvordan de kan tilpasse deres systemer.

Dyrlægeforeningen

23. En repræsentant for DDD udtalte, at det ikke er muligt for dyrlæger at rådgive om, hvordan man opfører nye bygninger, fordi man ikke ved nok om risikofaktorerne for halebidning til at kunne garantere over for landbrugerne, at halebidning ikke vil forekomme. Foreningen havde samme holdning som SEGES, nemlig at det er meget vanskeligt at undgå halekupering i de nuværende danske produktionssystemer.
24. Fagdyrlæger besøger svinebedrifter i henhold til en sundhedsrådgivningsaftale, som er obligatorisk for alle svinebesætninger med mere end 300 søer og mindre bedrifter, hvor man ønsker selv at behandle svinene med antimikrobielle stoffer. Disse udgør omkring 90 % af alle svinebedrifter. Disse aftaler fokuserer på rådgivning og forebyggelse af sygdom snarere end behandling med henblik på at optimere brugen af antimikrobielle stoffer og for at forbedre dyrevelfærden. Private dyrlæger bekræfter ikke, at de mener, at halekupering er nødvendigt, og den kompetente myndighed har altid ment, at det er landbrugernes ansvar at begrunde halekupering.

25. I forbindelse med sundhedsrådgivningsaftalerne forventes det, at dyrlægerne vælger de vigtigste sundheds- og velfærdsproblemer på de enkelte bedrifter og udarbejder afhjælpende handlingsplaner. Siden januar 2017 har svineproducenter været forpligtet til at fokusere på dyrevelfærd ved mindst to dyrlægebesøg om året. I øjeblikket har omkring 8 % af alle bedrifterne beskrevet halebidning i deres handlingsplaner i henhold til denne aftale. Bedriftsbesøg følges op af rapportering via en database (VETREC).
26. På den besøgte opfædningsbedrift havde landbrugeren ikke sammen med sin dyrlæge udarbejdet en handlingsplan. Den kompetente myndigheds kontrolpersonale identificerede imidlertid dyrevelfærdsproblemer med utilstrækkelig beskæftigelses- og rodemateriale samt utilstrækkelige forhold til pasning af syge dyr. Kontrolpersonalet anførte, at en privat dyrlæge allerede burde have gjort opmærksom på behovet for bedre behandling af syge dyr. En repræsentant for den kompetente myndighed oplyste, at der er planlagt yderligere drøftelser med private dyrlæger om bedre dyrevelfærd for svin.

Landbrugsrådgivning

27. Landbrugets Rådgivningscenter er en del af Landbrug & Fødevarer og yder rådgivning til landbrugere på grundlag af SEGES' vejledning og videnskabelige dokumentation. Rådgivningscenteret har eksperter, der kan hjælpe landbrugere, der ønsker at stoppe halekupering, eller som har problemer med halebidning på deres bedrifter.

Konklusioner om gennemførelsesforanstaltninger

28. Handlingsplanen for bedre dyrevelfærd for svin er et langsigtet projekt, som endnu ikke har medført nogen nedgang i andelen af kuperede svin. Det nye statslige dyrevelfærdsmærke er en succes, som har ført til en stigning i det danske forbrug af kød fra dyr med hele haler. Som følge af den store procentdel af kød og levende svin, der eksporteres, har dette dog næsten ingen indflydelse på den samlede andel, af svin, som halekuperes.
29. Kontrolkampagner med fokus på beskæftigelses- og rodemateriale og en række forskningsprojekter har haft en begrænset indvirkning på arbejdet for at forbedre dyrevelfærden for svin, men disse foranstaltninger har ikke ændret holdningen hos mange private dyrlæger og repræsentanter for branchen om, at det skulle være problematisk at opdrætte svin med hele haler.
30. Den nye vejledning fra den kompetente myndighed, ifølge hvilken landbrugerne forventes at vurdere risikofaktorer for halebidning, udarbejde handlingsplaner og træffe forbedringstiltag sammen med deres dyrlæger, kunne danne grundlag for at ændre miljøforholdene og driftsledelsessystemerne for potentielt at forebygge rutinemæssig halekupering.

31. Det at kun 8 % af bedrifterne har beskrevet foranstaltninger vedrørende halebidning i deres handlingsplaner, er i modstrid med behovet for halekupering på 98,5 % af de danske svinebedrifter. Den besøgte opfedningsbedrift havde ikke nogen handlingsplan på trods af de dyrevelfærdsproblemer, som bedriftens dyrlæge burde have opdaget. Dette viser, at de handlingsplaner, der udarbejdes som led i sundhedsrådgivningsaftalerne, ikke i tilstrækkelig grad imødegår risikoen for halebidning på danske svinebedrifter.
32. Som følge af det store antal danske pattegrise, der eksporteres til andre medlemsstater, er der behov for at sikre, at de landbrugere, der modtager svin i disse medlemsstater, træffer parallelle foranstaltninger. Ellers vil dette fortsat give et stort antal bedrifter i Danmark grund til ikke at stoppe halekupering.

5.2 ØKONOMISKE FAKTORER

Lovkrav

Artikel 33 i forordning (EU) nr. 1305/2013⁶.

Resultater

Europæiske og nationale støtteforanstaltninger i svinesektoren

33. Landbrugsstyrelsen finansierer gennem Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram adskillige projekter, som har til formål at udvikle værktøjer og information for landbrugere, som kan hjælpe dem til at forebygge i stedet for at halekupere. Blandt de støttede projekter er et projekt om et staldkoncept til opdræt af svin med hele haler, en enhed til automatisk fodring af halm til svin samt opbygning af viden til beskyttelse af svins haler. 50 % af finansieringen kommer fra EU's program for udvikling af landdistrikter.

Andre økonomiske faktorer

34. SEGES har beregnet de yderligere omkostninger for opdræt af svin med hele haler fra 7 til 110 kg til 6,70 euro pr. svin. De faktorer, der bidrager til disse yderligere omkostninger, er: 20 % mere plads (2,50 euro), flere sygestier (0,30 euro), halmautomater (0,80 euro), ekstra vedligeholdelse (0,50 euro), ekstra arbejdskraft (2,30 euro), ekstra foder (0,10 euro), øget dødelighed (0,20 euro).

Konklusioner om økonomiske faktorer

35. Den kompetente myndighed bruger EU-midler til at fremme bedre dyrevelfærd for

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 487).

svin og bidrager til at formidle viden om, hvordan man opdrætter svin med hele haler.

36. Branchens egen økonomiske analyse viser, at det koster at undgå rutinemæssig halebidning (6,70 euro pr. svin), og at dette står i vejen for at opnå yderligere fremskridt.

5.3 OFFENTLIGE KONTROLLER

Lovkrav

Direktiv 2008/120/EF.

Artikel 5 i forordning (EF) nr. 854/2004 samt afsnit I, kapitel II, punkt B(1) og punkt C i bilag I og de relevante bestemmelser i bilagets afsnit II, kapitel I.

Artikel 3 og artikel 43, stk. 1, litra b), i forordning (EF) nr. 882/2004.

Resultater

Planlægning og procedurer for inspektioner på bedrifter

37. Der findes tilfredsstillende procedurer for planlægning af inspektioner. Procedurene til udvælgelse af bedrifter til inspektioner omfatter nulpunktskontroller (basislinje) og prioriterede kontroller (risikobaseret). Kontrol af kravene vedrørende halebidning, halekupering og permanent adgang til en tilstrækkelig mængde beskæftigelses- og rodemateriale er en integreret del af alle nulpunktskontroller og prioriterede kontroller.
38. Ud over nulpunktskontroller og prioriterede kontroller anvender den kompetente myndighed kampagner som håndhævelsesforanstaltning, der fokuserer særligt på bestemte områder. De seneste kampagner har fokuseret på beskæftigelses- og rodemateriale i 2014, opstaldning af pattegrise op til syv dage i 2015 og korrekt behandling af syge dyr i 2016. Før en kampagne iværksættes, afholder den kompetente myndighed et møde med SEGES og underretter DDD om kampagnens fokus og den kompetente myndigheds fortolkning af den relevante lovgivning.
39. Der var udarbejdet vejledning om udførelse af inspektioner med detaljerede retningslinjer om vurdering af beskæftigelses- og rodemateriale, afkølingssystemer, sygestier og pasning af syge og tilskadekomne svin. For andre lovkrav, herunder især nr. 3, 5, 6, 7 og 8 i bilag 2 til denne rapport, var der ikke fastlagt nogen klare kriterier for kontrolpersonalets vurdering af bedriftens overholdelse.
40. Landbrug & Fødevarers vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale, som kontrolpersonalet i øjeblikket anvender, indeholder i afsnit 5 vejledning om, hvilke foranstaltninger der skal træffes i tilfælde af udbrud af halebidning. Dette afsnit beskriver, hvilke risikofaktorer der skal kontrolleres, og fremhæver vigtigheden af nyt og tilstrækkeligt beskæftigelses- og rodemateriale i forbindelse med udbrud af

halebidning. Vejledningen indeholder ikke nogen oplysninger om vurdering af behovet for halekupering.

Offentlig kontrol på svinebedrifter

41. I rapporten fra den kompetente myndighed til Kommissionen om den kontrol, der blev udført i 2015 vedrørende beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål⁷, angiver den, at 3,3 % af produktionsstederne blev kontrolleret (284 ud af 8 675 bedrifter). Dyrevelfærdsinspektioner, som blev udført i forbindelse med kampagner, er ikke beskrevet i denne rapport, da de ikke er "inspektioner" som anført i Kommissionens beslutning 2006/778/EF. Da disse blev inkluderet i den besøgte region/enhed, blev ca. 6 % af svinebesætningerne underkastet en dyrevelfærdskontrol i 2015.
42. Ifølge rapporten til Kommissionen var de mest almindelige tilfælde af manglende overholdelse i kategorien "tilsyn", som var omkring 30 % af de inspicerede bedrifter, og hvilket primært skyldtes ukorrekt behandling af syge og tilskadekomne dyr. Den anden mest almindelige mangel, som blev påvist på 17 % af de inspicerede bedrifter, var utilstrækkeligt "rodemateriale".
43. Der er udstedt indskærpelser til følgende antal svineproducenter i de senere år for utilstrækkeligt rodemateriale: 40 i 2015, 21 i 2016 og 44 i 2017. Disse blev anset for at være i overensstemmelse ved opfølgende besøg.
44. FVST og kontrolpersonalet anførte, at behovet for halekupering vurderes ved at drøfte de vigtigste risikofaktorer og situationen på en bedrift sammen med landbrugeren under et besøg. I øjeblikket forventes det ikke, at landbrugerne fremlægger skriftlig dokumentation for hale- og ørelæsioner og gennemførte forbedringer for at begrunde behovet for halekupering.
45. Ved besøget på en svinebedrift, hvor inspektionsprocedurerne blev præsenteret, havde kontrolpersonalet stort fokus på de krav, der var indeholdt i kampagnerne, og den detaljerede vejledning, der var tilgængelig (beskæftigelses- og rodematerialer og syge og tilskadekomne svin), og inddrog også de andre lovkrav, der er relevante som risikofaktorer for halebidning. Den kompetente myndigheds vejledning og procedurer for inspektioner indeholder ikke klare kriterier for vurderingen af disse andre krav, men kontrolpersonalet anførte, at SEGES' manual (se afsnit 17) indeholder vejledning om spørgsmål som ædepladser og ventilation.
46. Data fra udførte inspektioner i hele landet viser, at der er en højere forekomst af manglende overholdelse af dyrevelfærdslovgivningen på opfedningsbedrifter (33 %) og bedrifter, som er specialiseret i opdræt af fravænnede grise, (38 %) end på avlsbedrifter (20 %).

⁷ Formatet for denne rapport findes i Kommissionens beslutning 2006/778/EF.

Slagterikontrol

47. Som led i den rutinemæssige kødinspektion af alle svin, og ikke kun dem, der er omfattet af velfærdsmærket, registrerer den kompetente myndigheds kontrolpersonale haleskader i post mortem-kontroller. De bruger to forskellige koder: én for haleskade uden infektion og én for haleskade med infektion (pyæmi). Ifølge de danske retningslinjer gælder det, at i tilfælde, hvor halebidning påvirker dyrenes sundhed eller velfærd (bylder, ledbetændelse, halten osv.), kan landbrugeren blive pålagt en sanktion. Den besøgte veterinærkontrolenhed havde fulgt op på én sag i 2016 og to sager i 2017, som var blevet henvist til den kompetente myndigheds kødkontrolenhed, efter at de havde konstateret alvorlig halebidning.
48. Post mortem-data for hver enkelt sending svin, der slagtes, sendes til oprindelsesbedriften. Dette omfatter andre data end data om haleskader, som er relevante for forholdene på en bedrift, som f.eks. lungehindebetændelse. Landbrugerne får også fremlagt de gennemsnitlige karakterer fra slagterierne, så de kan sammenligne deres resultater.
49. Procentdelen af beskadigede haler, der er påvist ved slagting, har udvist en faldende tendens over de seneste tre år: 0,73 % (0,07 % med pyæmi) i 2014, 0,62 % (0,06 % med pyæmi) i 2015 og 0,49 % (0,04 % med pyæmi) i 2016.

Konklusioner om offentlige kontroller

50. På de områder, hvor der er opstillet klare overholdelseskriterier, som er anvendt i inspektioner og kampagner, er der sket forbedringer i dyrevelfærden, som f.eks. i forbindelse med beskæftigelses- og rodemateriale og pleje af syge og tilskadekomne svin. Eftersom der ikke er opstillet sådanne kriterier for de andre relevante lovkrav, som også er risikofaktorer for halebidning, er håndhævelsen af disse mindre konsekvent.
51. De instruktioner og den vejledning, der findes i dag, er ikke tilstrækkelige til, at kontrolpersonalet kan håndhæve direktivets bestemmelser korrekt med hensyn til, hvorvidt der er foretaget effektive ændringer af driftsledelsessystemerne eller miljøforholdene på bedrifter før den rutinemæssige halekupering. Den nye vejledning fra FVST (se afsnit 12 og 13) skaber grundlag for bedre håndhævelse, men indeholder ikke tilstrækkelige kriterier til, at kontrolpersonalet har mulighed for at vurdere a) tegn på hale- og ørelæsioner på en bedrift, og b) hvad der udgør tilstrækkelige foranstaltninger, som landbrugerne gennemfører for at ændre utilstrækkelige miljøforhold eller driftsledelsessystemer, før de halekuperer svinene.
52. Feedback fra slagterierne bidrager til at sikre, at alvorlige tilfælde af halebidning undersøges, og de rutinemæssige post mortem-data er også med til at henlede landbrugernes opmærksomhed på nogle af deres problemer med halebidning.

Slagteridata om haleskader undervurderer den reelle forekomst af halebidning på en bedrift, men de er stadig en nyttig indikator for forholdene på opfedningsbedrifter.

6 GENERELLE KONKLUSIONER

Den danske handlingsplan for bedre dyrevelfærd for svin er et langsigtet projekt, som dog endnu ikke har medført bedre opfyldelse af direktivets bestemmelser med hensyn til at undgå rutinemæssig halekupering af svin. Dette projekt har imidlertid ført til udviklingen af visse foranstaltninger, som understøtter opdræt af svin uden halekupering.

Et nyt statsligt dyrevelfærdsmærke har ført til en stor stigning i antallet af svin med hele haler, som sælges på det danske marked. Som følge af den store procentdel af kød og levende svin, som eksporteres, har dette imidlertid endnu ikke medført en væsentlig reduktion i den samlede procentdel af halekuperede svin i Danmark.

På de områder, hvor den kompetente myndighed har opstillet klare overholdelseskriterier og truffet målrettede foranstaltninger, er der sket forbedringer i dyrevelfærden som f.eks. i forbindelse med beskæftigelses- og rodemateriale og pleje af syge og tilskadekomne svin. Overholdelseskriterierne for håndhævelsen af andre lovkrav vedrørende risikofaktorerne for halebidning er imidlertid ikke så klare, hvorfor håndhævelsen af disse krav er mindre konsekvent.

Myndighederne er i færd med at udarbejde nye retningslinjer, ifølge hvilke landbrugerne skal vurdere risikofaktorerne for halebidning. Hvis disse retningslinjer indeholder klare kriterier, som giver de tilsynsførende mulighed for at vurdere a) tegn på hale- og ørelæsioner på en bedrift, og b) hvad der udgør tilstrækkelige foranstaltninger, som landbrugerne gennemfører for at ændre utilstrækkelige miljøforhold eller driftsledelsessystemer, før de halekuperer svinene, kan de danne grundlag for en nyttig håndhævelsesstrategi, som vil reducere behovet for halekupering. Endvidere kan den kompetente myndighed bruge slagteridata til at måle fremskridtet og udføre målrettede tilsyn på opfedningsbedrifter.

Det store antal svin, der eksporteres til andre medlemsstater, som kun vil købe kuperede pattegrise, er en udfordring for den kompetente myndighed, når den skal forsøge at ændre halekuperingspraksis på de bedrifter, der leverer svin til denne handel. Dette kan imidlertid ikke være en forklaring på, at svin, som sendes til opfedningsbedrifter i Danmark, der leverer svin til danske slagterier, stadig halekuperes. Disse opfedningsbedrifter har stadig en høj grad af manglende overholdelse, hvilket viser, at de kompetente myndigheder ikke har truffet tilstrækkelige foranstaltninger til at sikre velfærdsstandarder for den del af svineproduktionen, der ligger fuldstændig under deres kontrol.

Det er muligt at gøre fremskridt med hensyn til at undgå rutinemæssig halekupering af svin, hvis svinene både fødes og opfedes i Danmark, eftersom mange danske svinestalde giver mulighed for at opdrætte svin med hele haler, selv om det er dyrere, fordi der kan værre færre svin pr. sti, og der skal bruges mere beskæftigelses- og rodemateriale. Eftersom næsten halvdelen af alle danske pattegrise eksporteres til andre medlemsstater, er det nødvendigt at

sikre, at modtagerne træffer parallelle foranstaltninger, hvis ikke Danmark fortsat skal have en grund til ikke at stoppe halekupering.

7 AFSLUTTENDE MØDE

Der blev afholdt et afsluttende møde den 13. oktober 2017 med repræsentanter for de kompetente myndigheder, hvor auditteamet fremlagde de væsentligste resultater og foreløbige konklusioner på auditten. De kompetente myndigheder var enige i, at handlingsplanens initiativer endnu ikke havde skabt nogen væsentlige forbedringer, men de præciserede, at dette er et langsigtet projekt, og at de forventer at skabe resultater med den løbende inddragelse af interessenterne og oprettelse af nye arbejdsgrupper.

8 HENSTILLINGER

De kompetente myndigheder opfordres til inden 25 arbejdsdage efter modtagelsen af rapporten at tilvejebringe en detaljeret handlingsplan for de foranstaltninger, der er truffet og planlagt, herunder frister for deres gennemførelse, med henblik på at efterkomme nedenstående henstillinger:

Nr.	Henstilling
1.	Den kompetente myndighed skal opstille passende overholdelseskriterier for kontrolpersonalet, således at de er i stand til at håndhæve de krav i Rådets direktiv 2008/120/EF og Rådets direktiv 98/58/EF, som vedrører risikofaktorer for halebidning. Konklusion 50. Resultat 39, 45.
2.	Den kompetente myndighed bør give kontrolpersonalet passende instruktioner og vejledning, således at de kan håndhæve bestemmelsen om forebyggelse af halebidning og undgåelse af rutinemæssig halekupering i kapitel I, punkt 8, andet afsnit, i bilag I til Rådets direktiv 2008/120/EF, herunder hvordan de skal vurdere tegn på hale- og ørelæsioner på en bedrift, og hvad der udgør tilstrækkelige foranstaltninger til at ændre utilstrækkelige miljøforhold eller driftsledelsessystemer inden anvendelse af halekupering af svin. Dette omfatter fastlæggelse af målbare kriterier, som giver kontrolpersonalet mulighed for at vurdere fremskridtet med hensyn til de risikofaktorer, der er angivet i FVST's nye retningslinjer om beskæftigelses- og rodemateriale og forhindring af halekupering. Konklusion 51. Resultat 39 og 44-46.
3.	Den kompetente myndighed bør i overensstemmelse med artikel 3, litra a), i forordning 882/2004 tage højde for identificerede risici såsom manglende overholdelse i opfedningsbesætninger i forhold til avlsbesætninger og post mortem-data om haleskader ved slagtning for at kunne gøre en større indsats over for opfedningsbedrifter og forbedre risikofaktorerne for halebidning på disse bedrifter. Konklusion 51. Resultat 46. Konklusion 52. Resultat 47-49.

Nr.	Henstilling
4.	<p>Den kompetente myndighed bør fortsætte med at arbejde sammen med private dyrlæger for at maksimere virkningen af sundhedsrådgivningsaftaler og sikre, at de prioriteter, der opstilles i bedriftenes handlingsplaner, støtter landbrugerne i deres vurdering af risikofaktorer samt andre relevante data vedrørende behovet for halekupering, i overensstemmelse med kravet i kapitel I, punkt 8, i bilag I til Rådets direktiv 2008/120/EF.</p> <p>Konklusion 31. Resultat 24-26.</p>
5.	<p>Den kompetente myndighed bør overveje at samarbejde med andre offentlige instanser med ansvar for at finansiere nye bygninger, hvor der skal holdes svin, og renovere de eksisterende bygninger med støtte fra EU i henhold til artikel 17 i forordning (EU) nr. 1305/2013 for at sikre, at betalinger i tilknytning til sådanne faciliteter kan anvendes på forpligtelser, der går videre end de relevante obligatoriske standarder, hvor det drejer sig om dyrevelfærd, men også generelt at alle finansierede faciliteter som minimum opfylder de relevante obligatoriske krav (i direktiv 2008/120/EF og 98/58/EF), herunder undgåelse af rutinemæssig halekupering, f.eks. gyllesystemer, hvor det optimale beskæftigelses- og rodemateriale kan anvendes, forskellige temperaturzoner, passende gulvbelægning, foder, gulvarealkrav osv.</p> <p>Konklusion 35, 36. Resultat 33, 34.</p>

BILAG 1 – HENVISNINGER TIL RETSAKTER

Henvisning til retsakt	Den Europæiske Unions Tidende	Titel
Forordning (EF) nr. 882/2004 – artikel 45 (MS)	EUT L 165 af 30.4.2004, s. 1, berigtiget og offentliggjort i EUT L 191 af 28.5.2004, s. 1	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarerlovgevingen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes
Forordning (EF) nr. 854/2004	EUT L 139 af 30.4.2004, s. 206, berigtiget og offentliggjort i EUT L 226 af 25.6.2004, s. 83	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 af 29. april 2004 om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den offentlige kontrol af animalske produkter, der er beregnet til direkte konsum
Direktiv 2008/120/EF	EUT L 47 af 18.2.2009, s. 5-13	Rådets direktiv 2008/120/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin

BILAG 2

Parameter Kommissionens henstilling (EU) 2016/336	Lovkrav Direktiv 2008/120/EF, 98/58/EF	Lovkrav Dansk national lovgivning	Overholdelseskriterier/vejledning/instruktioner for inspektioner
Beskæftigelses- og rodemateriale	1. "permanent adgang til en tilstrækkelig mængde materiale, som de på rette vis kan undersøge og rode i, såsom halm, hø, træ, savsmuld, svampekompost, tørv eller en blanding heraf, som ikke bringer dyrenes sundhed i fare" (direktiv 2008/120/EF, bilag I, kapitel I, punkt 4).	1. Smågrise, avls- og slagtesvin skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale (lov nr. 56, § 5). Gylte, goldsøer og drægtige søer skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale (lov nr. 4, § 9). Ud over de foranstaltninger, der normalt træffes for at forhindre halebidning og andre uvaner, samt for at svinenes adfærdsmæssige behov skal kunne tilfredsstilles, skal alle svin have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelses- og rodemateriale (bekendtgørelse nr. 17, § 23).	1. Den nationale lovgivning går videre end minimumsstandarden i direktivet, idet den kræver, at materialet skal være manipulerbart. Vurderingen foretages på grundlag af FVST's vejledning, som indeholder retningslinjer om passende materialer, fordeling og mængde. Vejledningen indeholder en tabel med egnet beskæftigelses- og rodemateriale, antal genstande (trækævlere, reb), som skal gives til et vist antal svin, samt instruktioner om, hvordan beskæftigelsesmaterialer skal fordeles i stien. Materialerne skal være naturmaterialer, og kæder og plastiklegetøj betragtes ikke som egnet beskæftigelsesmateriale. Der er krav om strøelse til drægtige søer og gylte i grupper.
Renhed	2. "et fysisk og varmemæssigt behageligt lejeareal, der er tilstrækkeligt drænet og rent, og som gør det muligt for alle dyrene at ligge ned samtidig" (direktiv 2008/120/EF, bilag I, kapitel I, punkt 3).	2. Svin skal have adgang til et fysisk og temperaturmæssigt behageligt lejeareal, der er tilstrækkeligt drænet og rent, og som gør det muligt for alle dyrene at ligge ned samtidig (bekendtgørelse nr. 323, § 12, stk. 2, § 17, § 14, stk. 2) I stier til smågrise, avls- og slagtesvin skal mindst 1/3 af det til enhver tid gældende minimumsarealkrav være fast eller drænet gulv eller en kombination heraf (lov nr. 56, § 3, stk. 1).	2. Ifølge vejledningen om inspektioner bør årsagerne til, at svin er beskidte, forklares. Dyrene bør ikke være tvunget til at ligge i gylle. Kontrolpersonalet anfører, at enkelte beskidte stier i et rum kan accepteres, men hvis alle stier er beskidte, skal landbrugerne tage skridt til at løse problemet. Drænet gulv = maks. 10 % åbningsareal.

		I stier, der alene anvendes til smågrise, skal dog mindst 1/2 af det til enhver tid gældende minimumsarealkrav være fast eller drænet gulv eller en kombination heraf (lov nr. 56, § 3, stk. 2).	
Termisk komfort og luftkvalitet	3. "Luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentrationen af gasarter skal holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for dyrene (direktiv 98/58/EF, bilag 1, punkt 10).	3. Luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af gasarter skal holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for dyrene (bekendtgørelse nr. 707, § 9). I stier til smågrise over 20 kg, avls- og slagtesvin skal der være installeret et overbrusningsanlæg eller en tilsvarende anordning, der skal bruges til at regulere dyrenes kropstemperatur (lov nr. 104, § 4). For gylte, goldsøer og drægtige søer i løsdriftssystemer skal der være installeret et overbrusningsanlæg eller en tilsvarende anordning, hvorved dyrenes kropstemperatur kan reguleres (lov nr. 49, § 8).	3. Vejledningen til velfærdskontrol indeholder nærmere retningslinjer om vurdering af afkølingsfaciliteter. Overbrusningsanlæg nævnes specifikt i lovgivningen, men andre afkølingssystemer kan accepteres, hvis temperaturen sænkes tilstrækkeligt. Ingen vejledning om vurdering af klimaparametre. Ifølge kontrolpersonalet vurderes koncentrationerne af gasarter sensorisk og ved at se på svinene. Den kompetente myndighed anvender ikke en anordning til måling af ammoniakniveauer. Temperatur og ventilation vurderes ved at kontrollere klimakontrolcomputeren på bedriften og ved at se på svinene (svinene gisper efter vejret eller står tæt sammen).
Konkurrence om foder og plads	4. "det frie gulvareal" (direktiv 2008/120/EF, artikel 3, stk. 1, litra a)). 5. "træffes foranstaltninger til at forhindre slagsmål [...] tilstrækkelige muligheder for at flygte fra og skjule sig for andre svin" (direktiv 2008/120/EF, bilag I, kapitel II, afsnit D, punkt 2). 6. "Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet og installeret på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for [...] skadelige virkninger af en eventuel indbyrdes rivalisering mellem	4. Krav til gulvarealer i henhold til direktivet (bekendtgørelse nr. 17, § 4). 5. Når svin blandes, skal de have tilstrækkelige muligheder for at flygte fra og skjule sig for andre svin (bekendtgørelse nr. 17, § 36, stk. 2). 6. Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet og installeret på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand og for skadelige virkninger af en eventuel indbyrdes rivalisering mellem dyrene (bekendtgørelse nr. 707, § 15). 7. Svin på over to uger skal have permanent adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde (bekendtgørelse nr. 17,	4. Ifølge vejledningen til velfærdskontrol skal fodertrug, andet inventar, herunder arealet under en ophængt krybbe, fratrækkes rådighedsarealet. Kontrolpersonalet anvender en tabel til at beregne rådighedsarealet. Størrelsen på trug og andet inventar anslås normalt og fratrækkes derefter. 5. Vejledningen til velfærdskontrol indeholder retningslinjer om forebyggende foranstaltninger. Vurderingen er primært baseret på dyrebaserede indikatorer. 6. Vejledningen til velfærdskontrol indeholder ikke retningslinjer vedrørende foderplads eller forholdet mellem svin og foderplads i ad libitum-fodersystemer. 7. Vejledningen til velfærdskontrol indeholder ikke retningslinjer om drikkeventiler eller forholdet mellem svin og drikkeventiler, men den indeholder dog en tabel med vejledende monteringshøjde for drikkeventiler for forskellige kategorier af svin.

	dyrene" (direktiv 98/58/EF, bilag, punkt 17). 7. "permanent adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde" (direktiv 2008/120/EF, bilag I, kapitel I, punkt 7).	§ 22).	
Sundhedstilstand	8. "Dyrene passes af et tilstrækkeligt antal medhjælpere, der har de relevante faglige færdigheder og kvalifikationer og den relevante faglige viden" (direktiv 98/58/EF, bilag, punkt 1). 9. "Om fornødent skal syge eller tilskadekomne dyr isoleres i et passende rum med tør og behagelig strøelse, når dette er hensigtsmæssigt" (direktiv 98/58/EF, bilag, punkt 4). 10. "specialiserede stalde [for pattegrise, der fravænnedes, før de er 28 dage gamle], [...] som er adskilte fra stalde, hvor der holdes søer" (direktiv 2008/120/EF, bilag I, kapitel II, punkt C, nr. 3).	8. Dyrene skal passes af et tilstrækkeligt antal personer, der har de relevante faglige færdigheder og kvalifikationer og den relevante faglige viden, således at dyrene kan passes velfærdsmæssigt forsvarligt (bekendtgørelse nr. 707, § 3). 9. Der skal være et tilstrækkeligt antal sygestier, således at der altid er mindst én sygesti klar til brug til svin, der er syge eller skadede (bekendtgørelse nr. 17, § 13, stk. 1). Det samlede antal sygestier skal udgøre mindst 2,5 pct. af det samlede antal indendørs stipladser til løsgående drægtige søer (bekendtgørelse nr. 17, § 13, stk. 2). Indretningen af sygestier skal opfylde nedenstående kriterier: 1. Blødt underlag i 2/3 af minimumsgulvarealet. Underlaget kan bestå af en gummimåtte eller strøelse i en tilstrækkelig mængde, så dyrene ikke er i direkte kontakt med gulvet (bekendtgørelse nr. 17, § 13, stk. 6). I sygestier skal der være afkølingsfaciliteter og varmekilde (bekendtgørelse nr. 17, § 13, stk. 5). 3. Der må ikke være træk i sygestien (bekendtgørelse nr. 17, § 13, stk. 5). Pladskrav til sygestier, se bekendtgørelse nr. 17, § 13, stk. 3-4. 10. Specialiserede stalde (for pattegrise, der fravænnedes, før de er 28 dage gamle), som er adskilte fra stalde, hvor	8. Vejledningen til velfærdskontrol indeholder ikke retningslinjer om vurdering af, om der findes et tilstrækkeligt antal medarbejdere med de relevante kompetencer. 9. Ifølge vejledningen til velfærdskontrol skal en svineproducent altid have mindst én sygesti klar til brug (inklusive strøelse, opvarmning og afkøling). Der skal være tør og behagelig strøelse i 2/3 af stien. Belægningsgraden i sygestier skal være omkring halvdelen af den normale belægningsgrad. Den indeholder også udførlig vejledning om, hvilke svin der skal være i sygestier. Syge og tilskadekomne dyr skal omgående have passende behandling, og hvis de ikke kommer sig hurtigt, skal de aflives straks. Der findes særskilte retningslinjer om håndtering af svin med brok og skuldersår hos søer. 10. Vejledning i, hvordan man vurderer fravænningsalder. Stalde til svin, der er fravænnet tidligt, skal være "alle ind – alle ud".

		der holdes søer (bekendtgørelse nr. 17, § 35, stk. 2).	
Foder	11. "Alle dyr skal have nærende foder, der passer til deres alder og art, og fodermængden skal være tilstrækkelig til at holde dyrene i forsvarlig sundhedsmæssig tilstand og dække deres ernæringsbehov (direktiv 98/58/EF, bilag, punkt 14).	11. Alle svin skal have adgang til foder, der passer til deres alder, vægt, adfærdsmæssige og fysiologiske behov af hensyn til deres velfærd og sundhed (bekendtgørelse nr. 17, § 20).	11. Inspektionsretningslinjerne indeholder vejledning om, hvad der udgør en sund kost og en tilstrækkelig mængde.